

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Ewelina Turlej

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,

w sprawie **A. S.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art 148 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na rozprawie w dniu 8 maja 2024 r.

kasacji obrońcy skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 9 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 417/22

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 maja 2022 r., sygn. akt XVIII K 41/21,

**1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k.
uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym,**

**2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. L. , Kancelaria
Adwokacka w W., kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych, w
tym 23% VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej A.**

S. z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji oraz obrony na rozprawie przed Sądem Najwyższym.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 maja 2022 r., XVIII K 41/21, A. S. został uznany za winnego czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 13 lat pozbawienia wolności (pkt I.a.); czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt I.b.); czynu z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt III); czynu z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt IV); czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt V); czynu z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności (pkt VI). Kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono A.S. karę 15 lat pozbawienia wolności (pkt VII) oraz orzeczono, że kara łączna ma być wykonywana w systemie terapeutycznym (pkt VIII). A. S. został również uznany za winnego wykroczenia z art. 124 § 1 k.w., za które wymierzono mu karę 25 dni aresztu (pkt II). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcia w przedmiocie zadośćuczynienia za krzywdę (pkt IX) i obowiązku naprawienia szkody (pkt XI), przepadku dowodu rzeczowego (pkt X) i zwrotu dowodów rzeczowych (pkt XII), zniszczenia śladów kryminalistycznych (pkt XIII), zaliczenia na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie (pkt XIV) oraz kosztów procesu (pkt XV i XVI).

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacjami obrońcy oskarżonego i prokuratora. W postępowaniu apelacyjnym został wyznaczony następujący skład orzekający Sądu Apelacyjnego w Warszawie: SSA A. Z. (przewodniczący, sprawozdawca), SSA P. F., SSA K. W. W toku postępowania odwoławczego skazany

zwracał uwagę, że w składzie orzekającym zasiadają sędziowie powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2018 r. poz. 3 (dalej: ustawa nowelizująca KRS). W piśmie z dnia 6 grudnia 2022 r. (k. 2336) skazany wskazał m.in, że nie zgadza się na rozpoznanie jego sprawy przez sędziów powołanych po dniu 8 grudnia 2017 r. Następnie pismem z dnia 14 grudnia 2022 r. (k. 2370) skazany złożył wniosek o wyłączenie SSA K. W. od udziału w rozpoznaniu sprawy apelacyjnej. Wskazał w tym piśmie, że domaga się danych dotyczących sędziego, w tym informacji o dacie powołania, w nawiasie podał „nowy KRS”. Kolejno, pismem z dnia 18 grudnia 2022 r. (k. 2384), skazany ponownie domagał się informacji dotyczących składu orzekającego, w tym informacji o dacie powołania oraz ponownie złożył wniosek o wyłączenie SSA K. W. , jednak jako podstawę wniosku wskazał brak obiektywizmu, stronniczość i ignorowanie jego wniosków procesowych. Postanowieniem z dnia 1 lutego 2023 r., II AKo 37/23 (II AKa 417/22) Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku o wyłączenie SSA K. W. (k. 2498). Sąd podał w uzasadnieniu, że oskarżony nie przedstawił żadnych okoliczności mających świadczyć o braku bezstronności SSA K. W. i że za taką nie można uznać, iż jest kobietą (w jednym z pism skazany wskazał, że nie zgadza się, aby jego sprawę rozpoznawała kobieta) i według przeświadczenia oskarżonego jest nieobiektywna i pomija dowody w aktach sprawy.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 9 lutego 2023 r., II AKa 417/22, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił, iż w zakresie czynu przypisanego w punkcie I.a. wyroku Sądu Okręgowego A. S. działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia K. K. , zaś w punkcie IX zmienił wysokość zadośćuczynienia zasądzzonego na rzecz K. K. na kwotę 40.000 zł (pkt 1), a w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (pkt 2). Sąd Apelacyjny orzekł również o kosztach za postępowanie odwoławcze (pkt 3 i 4).

Kasację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżonemu wyrokowi obrońca zarzucił „rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest naruszenie:

1. art. 193 § 3 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. z art. 167 k.p.k. poprzez brak skonfrontowania opinii sądowo-psychologiczno-psychiatrycznej z dnia 30 grudnia 2020 r. z opinią sądowo-psychiatryczną z dnia 27 maja 2020 r., które to opinie nie uzasadniają poczytalności Skazanego, a wręcz się wykluczają w zakresie stanu psychicznego, napięcia emocjonalnego Skazanego, w konsekwencji czego winna zostać wydana opinia uzupełniająca w zakresie czy Skazany mógł w chwili popełniania czynu rozpoznać znaczenie swoich czynów i nimi pokierować, w jaki sposób przebieg zdarzenia i udział w nim innych uczestników oddziaływał na stan psychiczny Skazanego;
2. art. 192 § 1 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego w przedmiocie stanu zdrowia psychicznego oraz poziomu uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych pokrzywdzonej K. K. , kiedy to na podstawie jej zeznań odtworzono przebieg zdarzeń z dnia 14 stycznia 2020 r., podczas których Skazany miał się dopuścić czynów, za które orzeczono mu karę, podczas gdy pokrzywdzona w chwili zdarzenia była pod wpływem alkoholu oraz jak wynika z akt sprawy leczyła się psychiatrycznie;
3. art. 192 § 2 k.pk poprzez brak ponownego przesłuchania świadków T. i K. K.1. przy obecności i z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa, kiedy to istnieje realna wątpliwość co do stanu zdrowia psychicznego, zdolności postrzegania i odtwarzania przez nich zdarzenia z dnia 14 stycznia 2020 r., podczas których Skazany miał się dopuścić czynów, za które orzeczono mu karę;
4. art. 6 k.p.k. poprzez naruszenie prawa do obrony Skazanego poprzez oddalenie wniosków dowodowych złożonych przez obronę, które miały znaczenie dla rozstrzygnięcia pojawiających się wątpliwości w sprawie, a przez to uniemożliwienia Skazanemu oczyszczenia się z zarzucanych mu czynów;
5. art. 7 k.p.k. w zw. z 410 k.p.k. poprzez pominiecie istotnych okoliczności w sprawie:
 - dokumentacji medycznej K. K. w zakresie jej stanu ciała, na którym w chwili badania nie stwierdzono siniaków czy też krwiaków;
 - badania krwi znajdującej się na odzieży Skazanego, która to krew należała do niego, co koresponduje z wyjaśnieniami Skazanego, że to on został skaleczony przez pokrzywdzoną;

- zeznań K. K. 1, który nie zeznał, aby Skazany bił Pokrzywdzoną, a wręcz przeciwnie, że po wejściu Skazanego do mieszkania podjął on rozmowę z Pokrzywdzoną;
- wyjaśnień sąsiadów pokrzywdzonej, że nie słyszeli oni jakichkolwiek krzyków czy też gróźb stosowanych przez Skazanego w stosunku do Pokrzywdzonej;
- protokołu oględzin ciała T. K. , w którym nie stwierdzono żadnych guzów na głowie”.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca wniósł o „uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przed Sądem I instancji”.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

W toku postępowania kasacyjnego sygnalizację wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. przedstawił skazany w osobistych pismach: z dnia 24 lutego 2024 r. (k. 266-282 akt SN) i z dnia 11 marca 2024 r. (k. 284-263 akt SN).

Na rozprawie kasacyjnej w dniu 8 maja 2024 r. prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie z uwagi na uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z kolei obrońca wskazał, że wobec przeprowadzonego testu niezależności i bezstronności SSA K. W. wnosi o uznanie wyroku za „nieważny” (protokół rozprawy kasacyjnej k. 521-523 akt SN).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się skuteczna o tyle, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku poza jej zarzutami (art. 536 k.p.k.), z uwagi na wystąpienie na etapie postępowania odwoławczego uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., sygnalizowanego przez skazanego na etapie postępowania kasacyjnego.

Zaistnienie w tej sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wynika z orzekania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, w składzie którego zasiadała SSA K. W. (obecnie SSA w st. spoczynku), powołana do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej. Trzeba w tym miejscu zauważyć, że w toku postępowania odwoławczego oskarżony składał wniosek o wyłączenie tego sędziego, jak również

pisma wyrażające sprzeciw wobec orzekania w jego sprawie przez sędziów powołanych w wadliwej procedurze. Jego wniosek o wyłączenie SSA K. W. został rozpoznany merytorycznie, jednak w postanowieniu o oddaleniu tego wniosku nie odniesiono się do kwestii wadliwości powołania K. W. na sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Sąd Najwyższy jest związany uchwałą trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), mającą moc zasady prawnej (art. 87 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym; tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1093, ze zm.). Sąd Najwyższy konsekwentnie staje na trafnym stanowisku, że nic w tym względzie nie zmienia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (por. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2002, z. 6, poz. 22)). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, wyrok ten „wykracza poza zawarty w art. 188 Konstytucji RP katalog orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, które z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji RP uzyskują moc powszechnie obowiązującą. Wyrok ten nie uzyskał zatem mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia i co oczywiste nie mógł uchylić uchwały Trzech Izb SN (BSA I-4110-1/20), ani przesądzić o jej obowiązywaniu. Stanović mógł zatem jedynie wyraz określonego i niewiążącego poglądu prawnego tego organu (Trybunału Konstytucyjnego)” (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22).

We wspomnianej uchwale Sąd Najwyższy orzekł, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art.

47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.” W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje automatycznie, iż sąd z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pogląd zawarty w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego został następnie potwierdzony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Z tego ostatniego orzeczenia wynika, iż „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach”. Jednocześnie we wspomnianej uchwale z dnia 2 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy nowelizującej nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.

W uchwale Sądu Najwyższego w sprawie I KZP 2/22 wskazano ponadto, że: „Najistotniejszym skutkiem dopuszczenia do funkcjonowania, w przestrzeni obejmującej swoim zasięgiem proces nominacyjny sędziego, organu powołanego w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, jest obalenie funkcjonującego dotąd *in gremio* i *a priori* domniemania niezawisłości tak powołanego sędziego. Nie istnieje ono już w stosunku do kandydatów, którzy przystąpili do konkursów sędziowskich po dniu 17 stycznia 2018 r. Nie oznacza to samo w sobie stwierdzenia ich stronniczości, lecz nie ma, wobec opisanego wyżej «skażenia» procesu nominacyjnego, możliwości prostego odwołania się do tego domniemania”. Oznacza to, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*.

Istotne jest również stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie *Reczkowicz p. Polsce*. ETPCz wskazał w nim na negatywny wpływ nowelizacji ustawy o KRS na prawo stron do „sądu ustanowionego ustawą”, stwierdzając: „na mocy ustawy nowelizującej z 2017 r., która pozbawiła gremia sędziowskie prawa do powoływania i wyboru sędziów zasiadających w KRS – prawa przyznanego im przez dotychczasowe ustawodawstwo i mającego oparcie w standardach międzynarodowych – władza ustawodawcza i wykonawcza uzyskały decydujący wpływ na skład KRS [...]. Ustawa praktycznie usunęła nie tylko dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezależności sądownictwa w tym zakresie. W rezultacie umożliwiło to władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednią lub pośrednią ingerencję w procedurę powoływania sędziów, z której możliwości te władze skorzystały – o czym świadczą chociażby okoliczności towarzyszące zatwierdzaniu kandydatów na sędziów do KRS [...] (pkt 274 wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., skarga 43447/19; tłumaczenie wyroku na język polski dostępne w bazie orzeczeń ETPCz HUDOC). W późniejszym wyroku Wielkiej Izby z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie *Grzęda p. Polsce* (skarga nr 43572/18) ETPCz przyjął, że „[...] cały ciąg wydarzeń w Polsce [...] wyraźnie wskazuje na to, że kolejne reformy sądownictwa miały na celu osłabienie niezawisłości sędziowskiej, poczynwszy od poważnych nieprawidłowości w wyborze sędziów Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r., poprzez przebudowę KRS i utworzenie nowych izb w Sądzie Najwyższym, po rozszerzenie kontroli Ministra Sprawiedliwości nad sądami i zwiększenie jego roli w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów” (pkt 348 wyroku według tłumaczenia na język polski dostępnego w bazie orzeczeń ETPCz HUDOC). Przywołane stanowisko o statusie KRS zostało podtrzymane także w innych orzeczeniach ETPCz (por. wyrok z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19; wyrok z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 1469/20, wyrok pilotażowy z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21).

Z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że przeprowadzając test niezależności i bezstronności w kontekście ewentualnego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. należy mieć na względzie szereg okoliczności. Oprócz wadliwości samego procesu

nominacyjnego sędziego istotną rolę w tej ocenie powinny odgrywać m.in.: równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości, utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury, jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów, porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów, fakt uzyskania nominacji na stanowiska funkcyjne pozostające w dyskrecyjnej kompetencji władzy politycznej, udział w pracach gremiów powiązanych z władzą polityczną, wykonywanie określonych zadań lub funkcji na podstawie arbitralnych decyzji władzy politycznej, co obejmuje również tzw. delegacje ministerialne, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej, charakter sprawy, do której rozstrzygnięcia ukształtowano dany skład sądu, a także działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczające poza gwarantowane przez Konstytucję RP ramy udziału w debacie publicznej, a wskazujące na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21; z dnia 30 maja 2023 r., II KK 23/22; z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Sądy orzekające z udziałem sędzi K. W. były już poddawane testom niezależności i bezstronności, które kilkakrotnie dały wynik negatywny (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2023 r., II KK 469/22; z dnia 17 stycznia 2024 r., II KK 614/22; z dnia 22 lutego 2024 r., II KK 289/23; z dnia 17 kwietnia 2024 r., II KK 168/23; z dnia 18 kwietnia 2024 r., II KK 434/23). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie aprobeje argumentację wyrażoną w uzasadnieniach przywołanych wyroków, przyjmując ją za własną. Dlatego też w dalszej części koncentrować się będzie na wyliczeniu okoliczności rzutujących na negatywny rezultat wspomnianych testów, z uwzględnieniem dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy.

Kluczowym argumentem przemawiającym za stwierdzeniem w tej sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. jest analiza przebiegu kariery zawodowej sędzi K. W. i płynący z niej wniosek o braku instytucjonalnej niezależności i bezstronności.

Pani K. W. była sędzią Sądu Okręgowego w Warszawie od 2007 r. W 2018 r. była kilkakrotnie delegowana przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie do

orzekania w pojedynczych sesjach II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie (w sumie w ciągu zaledwie 5 dni wskazanych w delegacjach - k. 416-420 akt SN). Pismem z dnia 4 sierpnia 2020 r. sędzia K. W. zgłosiła swoją kandydaturę do uzyskania stałej delegacji do pełnienia obowiązków w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w Warszawie (k. 420 akt SN). Jednocześnie – pomimo zwrócenia się przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o delegowanie do pełnienia obowiązków w Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w Warszawie od dnia 15 października 2020 r., a najpóźniej od dnia 1 listopada 2020 r. na okres 6 miesięcy m.in. SSO K. W. – pismem z dnia 6 października 2020 r. sędzia K. W. złożyła rezygnację z ewentualnej delegacji do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (k. 421 i k. 437v akt SN).

Z dniem 4 stycznia 2021 r. sędzia K. W. została powołana do pełnienia funkcji wizytatora ds. karnych w Sądzie Okręgowym w Warszawie na okres 4 lat i na czas pełnienia tej funkcji przyznano jej dodatek funkcyjny (k. 431 akt SN), o czym zdecydował ówczesny prezes SO P. S. Procedura nominacyjna do pełnienia funkcji wizytatora ds. karnych miała miejsce w grudniu 2020 r., a w jej ramach pisma do Ministra Sprawiedliwości Z. Z. oraz pozytywną opinię Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie podpisywał sędzia P. S. (k. 425-430 akt SN). W związku z pełnieniem funkcji wizytatora ds. karnych wskaźnik procentowy udziału w przydziale spraw określono na 25% (zakres obowiązków i sposób uczestniczenia w przydziale spraw k. 432-433 akt SN).

Następnie Pani K. W. zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziego w Sądzie Apelacyjnym w [...] (konkurs ogłoszony w Monitorze Polskim z 2020 r., poz. 585). W tym konkursie była jedyną kandydatką, co wykluczało możliwość porównania jej kompetencji merytorycznych z innymi kandydatami. W toku postępowania konkursowego została sporządzona pozytywna ocena kwalifikacji kandydatki, której autorem był SSA Z. K. Wypada zaznaczyć, że w tej ocenie podkreślono brak wcześniejszej stałej delegacji do Sądu Apelacyjnego oraz delegowanie wyłącznie na pojedyncze sesje w 2018 r. oraz zawarto wskazanie, że „wcześniejsze orzekanie sędziego aspirującego na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] na stałej delegacji, pomimo że nie jest obowiązkowe, to jednak jest celowe i pożądane [...], bowiem pozwala na pełne zapoznanie się kandydata

zarówno z charakterem spraw, jak również z obciążeniem pracą podczas orzekania w Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...]. Orzekanie na stałej delegacji pozwala także na dokonanie bardziej wszechstronnej i pełnej oceny kandydata aspirującego na wyższe stanowisko sędziowskie w aspekcie jego przydatności do orzekania w sądzie wyższej instancji” (k. 438v-439 akt SN). W toku postępowania konkursowego Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] wyraziło formalnie pozytywną opinię co do awansu kandydatki, przy czym opinia ta została wydana następującym stosunkiem głosów: 2 głosy „za”, 0 „przeciw”, 4 „wstrzymujące się” (k. 392v akt SN). Po przeprowadzeniu postępowania konkursowego Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie Pani K. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...] – uchwała KRS nr [...] /2021 z dnia 13 lipca 2021 r. (k. 392-394 akt SN). Następnie postanowieniem z dnia 20 października 2021 r., nr [...], Prezydent RP powołał Panią K. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] (k. 442 akt SN). Nominację na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego K. W. odebrała w dniu 10 listopada 2021 r. (zob. <https://t.prezydent.pl/aktualnosci/nominacje/nominacje-sedziowskie-wreczone>, [...]).

Zgłoszenie kandydatury przez Panią K. W. do postępowania konkursowego miało miejsce już po wydaniu przez Sąd Najwyższy opisanej wyżej uchwały trzech Izb (23 stycznia 2020 r.), jak również po wydaniu przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) wyroku w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 (19 listopada 2019 r.), gdzie wskazano m.in., że suma okoliczności towarzyszących ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa po nowelizacji ustawy o KRS może prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezależności tego organu, biorącego udział w procedurze powoływania sędziów (pkt 142-144, ECLI:EU:C:2019:982). Co więcej, odebranie nominacji nastąpiło już po wydaniu przez ETPCz wyroków: z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz p. Polsce* i z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*. Tym samym zarówno zgłaszając się do postępowania konkursowego, a zwłaszcza odbierając nominację, sędzia K. W. działała z brakiem respektowania orzecznictwa krajowego i międzynarodowego w przedmiocie tzw. reform wymiaru sprawiedliwości i będących ich częścią zmian w Krajowej Radzie Sądownictwa. Sędzia K. W. musiała mieć –

jako sędzia sądu okręgowego, posiadająca stosowne doświadczenie i staż pracy – świadomość działań ówczesnej władzy wykonawczej (przede wszystkim ówczesnego Ministra Sprawiedliwości) oraz ustawodawczej i ich konsekwencji dla polskiego wymiaru sprawiedliwości, a także oceny tych działań przez trybunały międzynarodowe. Pomimo tego nie widziała żadnych przeszkód, aby w takich działaniach uczestniczyć.

Niemal natychmiast po uzyskaniu ww. nominacji, w dniu 1 grudnia 2021 r. SSA K. W. złożyła oświadczenie wyrażające wolę delegowania do pracy w Sądzie Okręgowym w W. jako orzecznik i wizytator do spraw karnych (k. 443 akt SN). Prośbę tę poparł ówczesny prezes Sądu Okręgowego w W. – P. S. , który wystąpił do Ministra Sprawiedliwości Z. Z. o delegowanie Pani K. W. do Sądu Okręgowego w W. (k. 444-445 akt SN). W piśmie Przewodniczącego II Wydziału Karnego – J. L., pod którym podpisało się także dziewięcioro innych sędziów, z dnia 7 grudnia 2021 r., sędziowie ci wyrazili zdecydowanie negatywne stanowisko co do delegowania sędzi K. W. do Sądu Okręgowego w W. (k. 446-449 akt SN). Wskazano tam na fakt, że poparcie ówczesnego prezesa Sądu Okręgowego w W. dla starań sędzi K. W. jest niezasadne, nie znajduje racjonalnych, logicznych i zrozumiałych dla przeciętnego odbiorcy podstaw. Przewodniczący Wydziału wskazał, że miejscem pracy sędziego K. W. jest Sąd Apelacyjny w [...] a po otrzymaniu nominacji sędzia nie ma prawa sobie wybierać stanowiska ani miejsca orzekania. Podkreślono również wyjątkowo trudną sytuację kadrową w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...]. Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] niejednogłośnie negatywnie zaopiniowało wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w W. dotyczący wystąpienia do Ministra Sprawiedliwości o wyrażenie zgody na delegowanie Pani K. W. do Sądu Okręgowego w W. (k. 450 akt SN). Minister Sprawiedliwości w dniu 23 lutego 2022 r. (pismo podpisała z up. Ministra Sprawiedliwości Podsekretarz Stanu K. F.) delegował SSA K. W. do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. od dnia 1 marca 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2022 r. (k. 452 akt SN).

Po zakończeniu okresu delegacji sędzia K. W. , decyzją Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...], została zwolniona z rozpoznawania spraw przydzielonych do referatu w okresie delegowania (k. 463 akt SN). Przeciwno temu zwolnieniu wypowiedziała się Przewodnicząca X Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu

Okręgowego w W. (k. 460 akt SN). Wskazała, że w referacie SSA K. W. , na dzień sporządzania pisma (2 września 2022 r.), znajdowało się 66 spraw. Podkreśliła, że brak jest przesłanek do zwolnienia od rozpoznawania tych spraw, jak również, że odmowa zwolnienia byłaby podyktowana dobrem wymiaru sprawiedliwości i respektowaniem wymogu sprawności postępowania. Wiceprezes Sądu Okręgowego w W. przychylił się do tego stanowiska i negatywnie zaopiniował wniosek o zwolnienie Pani K. W. z rozpoznawania spraw przydzielonych do referatu w okresie delegowania (k. 459 akt SN). Pomimo tego sędzia K. W. została zwolniona z obowiązku rozpoznania spraw przydzielonych do jej referatu w czasie delegowania.

Pismem z dnia 28 marca 2023 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] – P. S. przedstawił Ministrowi Sprawiedliwości Z. Z. wniosek o przeniesienie sędzi K. W. w stan spoczynku z dniem 1 września 2023 r. Jednocześnie w tym piśmie zostało zawarte wskazanie, że sędzia K. W. ma do wykorzystania w sumie 75 dni urlopu wypoczynkowego (zaległego oraz bieżącego) – k. 465 akt SN. Pismem z dnia 11 maja 2023 r. (k. 466 akt SN) sędzia K. W. została poinformowana przez Ministra Sprawiedliwości (pismo podpisał z up. Ministra Sprawiedliwości Podsekretarz Stanu K. F.), że z dniem 1 września 2023 r. przejdzie w stan spoczynku.

Przebieg kariery zawodowej sędzi K. W. od 2020 r. wyraźnie obrazuje jej silne powiązania z sędzią P. S. i przedstawicielami władzy wykonawczej. Sytuacja, w której sędzia bezpośrednio po uzyskaniu awansu do sądu wyższego rzędu występuje z wnioskiem o delegowanie do sądu niższego rzędu, swojego poprzedniego miejsca pracy, jest jednocześnie niespotykana, nieetyczna, jak również możliwa była wyłącznie przy wsparciu osób sprawujących określone funkcje (przede wszystkim sędziego P. S., ówczesnego prezesa Sądu Okręgowego w W., a następnie Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]), a także powiązaniu z przedstawicielami władzy wykonawczej (zwłaszcza Ministrem Sprawiedliwości), którzy podejmowali decyzje relewantne z punktu widzenia kariery zawodowej Pani K. W. . Innymi słowy, gdyby nie powiązania z osobami związanymi z władzą wykonawczą taka sytuacja nie mogłaby mieć miejsca (co obrazuje chociażby wspomniane stanowisko sędziów Sądu Apelacyjnego w [...]). Wypada zaznaczyć, że silne powiązanie z władzą wykonawczą sędziego P. S. zostało szczegółowo opisane w uzasadnieniach wyroków, w których Sąd Najwyższy stwierdzał zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1

pkt 2 k.p.k. w związku z orzekaniem przez Sąd z jego udziałem (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21; z dnia 15 lutego 2023 r., II KK 571/22; z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21; z dnia 29 listopada 2023 r., II KK 363/23).

Suma okoliczności związanych z przebiegiem kariery zawodowej sędzi K. W. od 2020 r. prowadzi do wniosku, że istotną rolę i wsparcie w realizacji jej wyborów zawodowych odegrał ówczesny prezes Sądu Okręgowego w W. P. S., zaś opisaną ścieżkę jej awansu zawodowego trudno uznać za nakierowaną na rzeczywiste realizowanie służby sędziowskiej w Sądzie Apelacyjnym w [...]. Sędzia podejmowała działania legitymizujące wadliwy system powołań sędziowskich oraz ogólny chaos prawny wywołany tzw. reformami wymiaru sprawiedliwości. W szczególności decyzje sędzi K. W. doprowadziły do pogłębienia się trudności organizacyjnych (zwłaszcza kadrowych) zarówno w Sądzie Okręgowym w W., jak i Sądzie Apelacyjnym w [...].

Ponadto, związek sędzi K. W. z władzą wykonawczą uwidacznia się również w tym, że trzykrotnie była ona powoływana w skład komisji egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminu adwokackiego (kolejno w latach 2021, 2022, 2023) jako przedstawicielka Ministra Sprawiedliwości.

Wszystkie wskazane dotychczas okoliczności ocenione razem prowadzą do wniosku, że kariera zawodowa SSA w st. spoczynku K. W. przybrała specyficzny kształt od 2020 r., co było możliwe i miało związek z tzw. reformami sądownictwa wdrażanymi przez ówczesne Ministerstwo Sprawiedliwości. Suma okoliczności w postaci podjęcia decyzji o przystąpieniu do wadliwej procedury awansowej, uzyskania awansu pomimo braku wcześniejszej stałej delegacji w połączeniu z wyrazem poparcia dla ww. tzw. reform oraz przyjmowaniem kolejnych funkcji i delegacji (w tym wręcz automatycznej delegacji „powrotnej” do sądu niższego rzędu zaraz po uzyskaniu awansu) uzależnionych od dyskrecyjnej decyzji przedstawicieli władzy wykonawczej prowadzi do wniosku, że wystąpiła w tej sprawie nienależyta obsada Sądu odwoławczego. W konsekwencji doszło do naruszenia prawa A. S. do sądu niezawisłego, niezależnego, ustanowionego ustawą w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym. W ocenie bowiem niezależnego i obiektywnego obserwatora powstać może uzasadnione wskazany powyżej faktami przeświadczenie, że sędzia powołany w wadliwej procedurze z udziałem

upolitycznionej KRS, otrzymujący od władzy wykonawczej określone przywileje czy korzystne dla jego sytuacji zawodowej decyzje, łączące się z dodatkową gratyfikacją finansową, będzie w swojej ocenie ponadprzeciętną miarą związany z władzą wykonawczą i to w stopniu, który przesądza o braku jego bezstronności. W tym względzie nie bez znaczenia jest fakt łączenia funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego, który miał przecież prawo nadzoru oraz wydawania zarządzeń, wytycznych i poleceń we wszystkich sprawach prowadzonych przez organy prokuratury różnych szczebli (por. art. 1 § 2, art. 3 § 1 i art. 13 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 390; a także art. 7 tej ustawy w wersji obowiązującej przed dniem 28 września 2023 r.). Wszystkie te okoliczności prowadzą do stwierdzenia wystąpienia w tej sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy dostrzega, że w składzie orzekającym w sprawie A. S. w instancji odwoławczej zasiadał także drugi sędzia powołany w procedurze z udziałem upolitycznionej KRS, sędzia P. F. Wobec tego, że nienależyta obsada Sądu Apelacyjnego w [...] wynika już z samego udziału w nim sędzi K. W. , zbędne było przeprowadzanie testu niezależności sędziego P. F. Za takim stanowiskiem przemawia w szczególności to, że Sąd Najwyższy kilkakrotnie już w swoim orzecnictwie uznawał, iż udział tego sędziego w składzie orzekającym nie powoduje nienależytej obsady sądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lipca 2022 r., II KK 72/22; z dnia 31 sierpnia 2022 r., II KK 85/22).

W związku z zapadłym rozstrzygnięciem przedwczesne byłoby rozpoznanie zarzutów podniesionych w kasacji obrońcy (por. art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.), których problematyka nie powinna jednak znikać z pola widzenia w ponownym postępowaniu apelacyjnym, prowadzonym przez sąd należycie obsadzony, spełniający wymagania określone w art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Na uwzględnienie zasługiwał wniosek obrońcy o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zarówno zawarty w kasacji, jak i złożony na rozprawie kasacyjnej. Mając na względzie, że różnicowanie wynagrodzenia adwokata z urzędu poprzez jego obniżenie w stosunku do wynagrodzenia, jakie otrzymałby, gdyby występował w sprawie jako obrońca z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia,

na podstawie § 11 ust. 3 pkt 1 i § 11 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm.) należało zasądzić na rzecz obrońcy kwotę 2400 zł, w tym 23% VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej A.S. z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji oraz obrony na rozprawie przed Sądem Najwyższym.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

[J.J.]

[ms]

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Małgorzata Wąsek-Wiaderek